

Miljørettet helsevern – tilsyn med skadedyrbekjempelse.

Om miljørettet helsevern og tilsyn med skadedyrsbransjen.

Spesialkonsulent i miljørettet helsevern, Kristian Juel Røysland
Bydel Søndre Nordstrand, Oslo Kommune,

Miljørettet helsevern

- Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer.

Aktuelt regelverk

- Folkehelseloven kapittel 3.
- Forskrift om skadedyrbekjempelse.
- Forskrift om miljørettet helsevern.
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.
- Forskrift om badeanlegg, bassengbad og badstu mv.
- Forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet.
- Forskrift om røyking på restauranter og andre serveringssteder, internkontroll mv.
- Forskrift om begrenning av støy, tillegg til helseforskriftene for Oslo by.
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann.
- Forskrift om hygieniske forhold om bord på fartøyer.
- Det vises også til § 54 i forskrift om strålevern og bruk av stråling av 29.10.2010 nr 1380 – om tilsyn med solarier.

Hva innebærer tilsyn?

- Tilsyn innebærer kontroll med om virksomhet/personer følger vedtatte lover og forskriftsbestemmelser.

Hensikten med tilsyn og hvilken rolle spiller inspektøren/tilsynsføreren:

- Forhindre at skadedyrbekjempelse medfører helse- og miljøskade.
- Sikre at skadedyrbekjempelsen blir utført korrekt og effektivt.
- Sikre at det brukes best mulig midler og metoder – substitusjonsprinsippet.
- Sikre like konkurransevilkår og bidra til god kvalitet i bransjen som helhet.

- Hjemmel til å føre tilsyn med skaddyrbransjen finner vi i forskrift om skaddyrbekjempelse § 5-2.
 - Kommunen skal føre systematisk tilsyn med at bestemmelsene i forskriften overholdes.

- Virkemidler er hjemlet i skaddyrforskriftens § 5-4 - kommunen kan foreta gransiking, retting, stansing og ilegge tvangsmult.
 - Kommunen kan foreta gransking, retting, stansing og ilegge tvangsmulkt i samsvar med § 10 til § 19 i Lov om folkehelse.

Hvordan gjennomføres tilsyn?

- Uanmeldt.
- Forhåndsannmeldt.
- Etter tilsynet - hva nå?
- Pålegg: Gjennomføringspålegg/ rutinepålegg.
- Saksbehandling:
 - Tilsynsrapport med varsel om pålegg med frist for uttalelse.
 - Vedtak om pålegg med frist for gjennomføring.
 - Bekreftelse om at pålegget anses som lukket.
 - Eller Varsel om tvangsmulkt med frist for uttalelse.
 - Vedtak om tvangsmulkt med ny frist for gjennomføring av pålegg..
 - Bekreftelse på lukking av pålegg/ inndrivelse av tvangsmulkt til pålegget er gjennomført.

Internkontroll

- Den ansvarlige for virksomheter som omfattes av forskriften skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll. For skadedyrbekjempere gjelder kravet til internkontroll uavhengig om skadedyrbekjemperen sysselsetter arbeidstakere eller ikke.
- Internkontrollen skal dokumenteres i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

Substitusjonsprinsippet

- § 3-2 første ledd:
 - Den som skal foreta skadedyrbekjempelse plikter å bruke det middel og den metode som gir minst skadevirkninger for miljø og helse og som kan føre til ønsket resultat.

Substitusjonsprinsippet

- Det ikke er lov å sette ut gift for å forebygge skadedyr.
- Før skadedyrutryddelse igangsettes skal det ha vært bekreftet aktivitet av skadedyr og hvilken art det er snakk om.
- Videre skal den metoden som gir minst skadevirkning og ønsket resultat brukes først, jfr. forskrift om skadedyrbekjempelse § 3-2 første ledd (substitusjonsprinsippet).
- Opprydding og sikring av bygg skal gjennomføres som et ledd i substitusjonsprinsippet.

Opplysningsplikt

- Forskrift om miljørettet helsevern § 13 om *opplysningsplikt*:
 - ”Den ansvarlige for en virksomhet eller eiendom skal av eget tiltak gi kommunen opplysninger om forhold som åpenbart kan ha negativ innvirkning på helsen.”

Eksempel på gjennomført tilsyn:

- **Rutine – protokoll**

Virksomheten skal utarbeide/oppdatere skriftlig rutine som sikrer at det utarbeides skriftlig protokoll der ansvarlig godkjent skadedyrbekjemper og eventuell medhjelper fremgår. Videre skal rutinen sikre at substitusjonsprinsippet ivaretas og dokumenteres. Sikringstiltak, opprydding og begrunnelse for bruk av metode og eventuelle pesticider bør protokollføres (ivaretagelse av substitusjonsprinsippet, jfr forskrift om skadedyrbekjempelse § 3-2). Det vises for øvrig til forskrift om skadedyrbekjempelse § 3-5 om plikt til å føre protokoll og hva som skal fremgå i en protokoll, samt § 5-1 om krav til internkontroll.

Pålegget anses oppfylt når Bydelsoverlegen har mottatt skriftlig bekreftelse på at virksomheten har revidert og oppdatert sine rutiner for utførelse av protokoll.

Frist for gjennomføring: XX.XX.XX

- **Rutine – bruk av medhjelper i skadedyrbekjempelsesarbeid.**

Virksomheten skal utarbeide/oppdatere skriftlig rutine for bruk av medhjelper i skadedyrbekjempelse. Rutinen skal sikre at den ansvarlige og godkjente skadedyrbekjemperen gir medhjelperen tilstrekkelig veiledning i metoder og de midler som benyttes, samt holder oppsyn med utførelsen av bekjempelsen. Jfr. forskrift om skadedyrbekjempelse §§ 4-1, § 3-5 tredje ledd og § 5-1.

Pålegget anses oppfylt når Bydelsoverlegen har mottatt kopi av skriftlig rutine for bruk av medhjelper i skadedyrbekjempelsesarbeid.

Frist for gjennomføring: xx.xx.xx